

Η Γενεαλογία του Χριστού και η Προαιώνια Οικονομία - Του Επισκόπου Μελιτηνής

/ Γνώμες

Στους στίχους του κατά Ματθαίον Ευαγγελίου (Ματθ. 1,1-25) αποκαλύπτεται το μυστήριο της θείας ενανθρωπήσεως. Η γενεαλογία του Κυρίου αποτελεί την πορεία της θείας οικονομίας μέσα στους αιώνες, όπου κάθε όνομα λειτουργεί ως ψηφίδα στο μωσαϊκό της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους.

- Γράφει ο **Μάξιμος Παφίλης, Επίσκοπος Μελιτηνής**

Από τον Αβραάμ έως τον Δαβίδ, και από εκεί έως την Βαβυλώνιο αιχμαλωσία, η

ιστορία του Ισραήλ χαράζει το μονοπάτι της θείας πρόνοιας. Μέσα στο σκοτάδι της πτώσεως, η υπόσχεση του Θεού παραμένει αναλλοίωτη, καθώς η προαιώνια βουλή εκτυλίσσεται με ακρίβεια ουράνιου σχεδίου. Η διαδοχή των γενεών μοιάζει με κλίμακα που ενώνει τη γη με τον ουρανό, όπου κάθε σκαλοπάτι φέρει το αποτύπωμα της θείας παιδαγωγίας.

Ο Ιωσήφ, ο μνήστρω της Παρθένου, στέκεται στο κατώφλι του μυστηρίου με δέος και απορία. Η θεία χάρις τον επισκιάζει μέσα στην ταραχή του, καθώς η αγγελική παρουσία διαλύει τα σύννεφα της αμφιβολίας. «Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν» (Ματθ. 1,19).

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναδεικνύει το μεγαλείο της ψυχής του Ιωσήφ γράφοντας: «Τοσοῦτον γὰρ ἦν θαυμαστὸς ὁ ἀνὴρ, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἐκόλασεν, ἀλλ’ οὐδὲ εἶπέ τι, οὐδὲ αὐτῇ τῇ ὑποπτευομένῃ, ἀλλὰ καθ’ ἑαυτὸν ἐλογίζετο».[1] Η σιωπηλή του αγωνία μετουσιώνεται σε υπακοή στο θείο θέλημα, καθώς η ψυχή του ανοίγεται στο μυστήριο της θείας οικονομίας. Το χωρίο αυτό αποκαλύπτει την θεία διαλεκτική μεταξύ της ανθρώπινης λογικής και του θείου μυστηρίου, όπου η πεπερασμένη σκέψη υποχωρεί μπροστά στο άπειρο της θείας αγάπης. Η διάνοια του Ιωσήφ, καθαρή ως κρύσταλλος πρωινής δροσιάς, αντανακλά το φως της θείας χάριτος, ενώ η καρδιά του, ως θυμιατήριο πνευματικό, αναδίδει το άρωμα της πίστεως. Μέσα στο βάθος της συνειδήσεως, όπου η αλήθεια συναντά την αγάπη, ο δίκαιος ανήρ υπερβαίνει τα όρια της ανθρώπινης δικαιοσύνης και εισέρχεται στην περιοχή της θείας συγκαταβάσεως, όπου η σιωπή γίνεται προσευχή και η αμφιβολία μεταμορφώνεται σε μυστική θεωρία του απροσπέλαστου μυστηρίου.

Η προφητεία του Ησαΐα βρίσκει την εκπλήρωσή της στο πρόσωπο της Παρθένου. «Ἴδου ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἑμμανουήλ» (Ματθ. 1,23). Το όνομα Εμμανουήλ γίνεται η σφραγίδα της θείας παρουσίας, ο άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφεται η ιστορία της σωτηρίας. Η παρουσία του θείου βρέφους μεταμορφώνει την ιστορία σε θεοφάνεια. Τα σύνορα μεταξύ ουρανού και γης καταργούνται, καθώς το άπειρο συναντά το πεπερασμένο στο πρόσωπο του Χριστού. Η ανθρώπινη φύση, σαν έρημος που δέχεται την ευεργετική βροχή, αναγεννάται από την επίσκεψη της θείας.

Η συγκατάβαση του Θεού Λόγου αποκαλύπτει το ανεξιχνίαστο βάθος της θείας αγάπης προς τον άνθρωπο. Ο Άναρχος και Αΐδιος εισέρχεται στην ιστορία και μεταμορφώνει το χρόνο σε καιρό σωτηρίας, ενώ το μυστήριο της ενανθρώπησης διανοίγει νέους ορίζοντες θεογνωσίας. Κάθε ανθρώπινη πράξη δύναται να γίνει αντανάκλαση της θείας αγάπης. Η αποκάλυψη του αγγέλου στον Ιωσήφ διαλύει τα σύννεφα της αμφιβολίας και τις ομίχλες του ανθρώπινου λογισμού, καθώς η Παρθένος καθίσταται θρόνος του Παντοκράτορος και η φάτνη μεταβάλλεται σε

θρόνο Χερουβικό. Ο ουρανός συναντά τη γη, η αιωνιότητα ασπάζεται τον χρόνο στο πρόσωπο του σαρκωθέντος Λόγου, και η θεία οικονομία εκτυλίσσεται ως ιερή συμφωνία όπου κάθε γεγονός και κάθε πρόσωπο συμμετέχει στο μέγα μυστήριο της σωτηρίας. Η ανθρώπινη φύση, προσλαμβανόμενη από τον Θεάνθρωπο Χριστό, ανυψώνεται και αγιάζεται. Η κτίση σύμπασα προσφέρει δοξολογία στον Δημιουργό της, αναγνωρίζοντας στο πρόσωπο του βρέφους της Βηθλεέμ τον Κύριο της δόξης.

Η προφητική εξαγγελία μετουσιώνεται σε πραγματικότητα, καθώς οι αιώνες της προσδοκίας συναντούν την πληρότητα του χρόνου. Στο πρόσωπο του Χριστού, η αιωνιότητα συνυφάνεται με τη χρονικότητα, δημιουργώντας έναν νέο τρόπο υπάρξεως για την ανθρωπότητα. Η σάρκωση του Λόγου γίνεται το κέντρο της ιστορίας, ο άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφεται η πορεία του ανθρωπίνου γένους προς τη θέωση. Η θεία παρουσία, σαν δροσοσταλίδα που καθρεφτίζει το φως της αυγής, φανερώνει την άπειρη αγάπη του Τριαδικού Θεού για την κτίση. Η καρδιά του ανθρώπου μεταμορφώνεται σε μυστικό θυσιαστήριο, όπου η προσευχή ανεβαίνει ως θυμίαμα προς τον ουρανό και η ψυχή βιώνει το μυστήριο της θείας κοινωνίας.

Η υπακοή του Ιωσήφ στο θείο θέλημα γίνεται πρότυπο πνευματικής πορείας για κάθε πιστό. Μέσα στη νύχτα της αβεβαιότητας, η ψυχή του ανοίγεται στο μυστήριο σαν άνθος ανοιξιάτικου πρωινού, ενώ η καρδιά του πάλλεται στο ρυθμό της θείας αγάπης, προσδοκώντας την εκπλήρωση των θείων επαγγελιών. Ως πρότυπο σιωπηλής υπακοής, βιώνει το παράδοξο της θείας παρουσίας στην καθημερινότητα της ύπαρξης. Η αμφιβολία του μεταμορφώνεται σε θεία βεβαιότητα, καθώς η αγγελική επίσκεψη διαλύει τα σύννεφα της αγωνίας σαν ανατολή που διαπερνά την πρωινή ομίχλη. Το δέος μπροστά στο μυστήριο της παρθενικής κήσεως μετουσιώνεται σε σιωπηλή προσκύνηση του θείου θελήματος.

Η προφητεία γίνεται παρουσία, και το άχρονο εισέρχεται στο χρόνο. Το θείο βρέφος, σαν σπόρος αιωνιότητας φυτεμένος στο χώμα της ανθρώπινης ιστορίας, φέρνει την άνοιξη της σωτηρίας στην παγωμένη έρημο της πτωτικής υπάρξεως. Η φάτνη μετατρέπεται σε θρόνο της θεότητας, και οι άγγελοι υμνολογούν το παράδοξο μυστήριο της θείας συγκαταβάσεως.

Η αγιογραφική αφήγηση κορυφώνεται στη μυστική συνάντηση του θείου με το ανθρώπινο, όπου ο Λόγος σαρκώνεται και η ιστορία μεταμορφώνεται σε θεοφάνεια. Το πλήρωμα του χρόνου, σαν ποταμός που εκβάλλει στον ωκεανό της αιωνιότητας, φέρνει την εκπλήρωση των προφητικών οραμάτων στο πρόσωπο του Θεανθρώπου.

Η παρθενική μήτρα, ως άφλεκτο βάτος, υποδέχεται το πυρ της θεότητας, ενώ ο

Ιωσήφ γίνεται μάρτυρας του υπερφυσικού μυστηρίου. Η σιωπή του είναι πιο εύγλωττη από κάθε λόγο, καθώς η ψυχή του, ωσάν άρπα στα χέρια του θείου μουσουργού, δονείται από τον άνεμο της χάριτος.

Η θεία παρουσία διαχέεται στην κτίση ως άρρητη ευωδία, καθώς ο Άναρχος προσλαμβάνει χρονική αρχή και ο Αχώρητος χωρείται στην αγκαλιά της Παρθένου. Η φάτνη μεταμορφώνεται σε ιερό θυσιαστήριο, όπου τα σπάργανα γίνονται βασιλική πορφύρα, και η σάρκωση του Λόγου μεταποιεί την πενιχρή σπηλιά σε νοητό ουρανό, όπου αγγελικές χορείες συμπάλλουν με τους ποιμένες τον ύμνο της θείας συγκαταβάσεως. Η γενεαλογία του Κυρίου γίνεται χρυσή αλυσίδα που συνδέει τη γη με τον ουρανό, ενώ η προφητική φωνή αντηχεί στους αιώνες σαν καμπάνα που σημαίνει την έλευση της νέας εποχής.

Η αφήγηση του μυστηρίου της θείας οικονομίας κορυφώνεται στην αποκάλυψη του υπερφυσικού γεγονότος της ενανθρωπήσεως. Ο χρόνος, ως ποταμός που εκβάλλει στον ωκεανό της αιωνιότητας, συναντά το πλήρωμά του στη σάρκωση του Λόγου, ενώ η ιστορία μεταμορφώνεται σε θεοφάνεια του απροσίτου φωτός.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση με την προϋπόθεση αναφοράς του ονόματος του συγγραφέα, Επισκόπου Μελιτηνής Μαξίμου Παφίλη.

[1] Ιωάννης Χρυσόστομος, “Τα Ευρισκόμενα Πάντα,” εν *Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca*, επιμ. Jacques-Paul Migne, τ. 63 (Paris: J.-P. Migne, 1862), 826